C/2025/4511

7.8.2025

PROSESSUAALISTEN TAKEIDEN VALVOJAN TOIMINTAKERTOMUS – 2024

(C/2025/4511)

Johdanto

Tämä on kolmas vuotuinen toimintakertomus toiminnastani prosessuaalisten takeiden valvojana. OLAF-asetuksessa minulle on annettu tehtäväksi käsitellä OLAFin tutkimusten kohteena olevien henkilöiden – eli asianomaisten henkilöiden – tekemiä valituksia, jotka koskevat OLAFin prosessuaalisten takeiden noudattamista sekä OLAFin tutkimuksiin sovellettavien sääntöjen väitettyä rikkomista. Tämä sisältää prosessuaalisten vaatimusten ja perusoikeuksien mahdolliset rikkomiset.

Ennen kuin valvojan tehtävä perustettiin, OLAFin tutkimusten kohteena olleilla henkilöillä oli hyvin vähän vaihtoehtoja, jos he halusivat valittaa riippumattomalle elimelle tai viranomaiselle OLAFin tavasta hoitaa tutkimusta. Ainoat vaihtoehdot olivat tehdä Euroopan oikeusasiamiehelle kantelu hallinnollisesta epäkohdasta tai yrittää turvautua komission sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen, jota koskevat hyvin tiukat edellytykset.

Tämän puutteen korjaamiseksi OLAF-asetukseen vuonna 2020 tehdyillä muutoksilla otettiin käyttöön asianmukainen valitusmekanismi, jonka avulla kaikki asianomaiset voivat tehdä valituksen valvojalle.

Tämän hiljattain luodun riippumattoman hallinnollisen oikeussuojakeinon avulla valvoja kykenee vähitellen yhtenäistämään tehokkaan oikeussuojan periaatteet tehokkaan hallinnollisen suojelun periaatteiden kanssa. Valvoja ottaa aina huomioon EU:n perusoikeuskirjaan pohjautuvat perusoikeudet, OLAFin toimintaa ohjaavat erityiset prosessuaaliset takeet, yleiset oikeusperiaatteet ja OLAFin tutkimuksiin sovellettavan EU:n tuomioistuinten oikeuskäytännön.

Valvojan kannalta on tärkeää, että valitusmekanismista tulee tehokas oikeussuojakeino asianomaisille henkilöille ja että se myös lisää kauttaaltaan OLAFin toiminnan avoimuutta. Jos tehokas, toimiva petostentorjuntaelin, joka kykenee turvaamaan EU:n taloudelliset edut, on EU:lle ja veronmaksajille ”pakollinen”, on aivan yhtä tärkeää, että OLAFin mahdollisia petoksia koskevat tutkimukset tehdään täysin perusoikeuksien ja prosessuaalisten takeiden mukaisesti.

Valvojan roolin ja uuden tehtävän rajoitusten ymmärtämiseksi on kuitenkin tärkeää pitää mielessä, että valvoja ei toimi tuomarina, joka arvioisi OLAFin päätösten ja toimien laillisuutta. Valvojan tehtävänä on etsiä ja ehdottaa ratkaisuja valituksen tekijöiden esiin tuomiin kysymyksiin. Ratkaisuehdotusten ja viime kädessä OLAFin pääjohtajalle annettavien suositusten avulla hän pyrkii paitsi ratkaisemaan käsiteltävänä olevat kysymykset, myös parantamaan OLAFin hallinto- ja tutkimuskäytäntöjä tulevaisuuteen suuntautuvalla tavalla.

Toivon, että tämä kertomus lisää tietoisuutta seikoista, joita asianomaisten henkilöiden tekemien valitusten taustalla on. Samalla toivon, että kertomus lisää OLAFin vastuuvelvollisuutta ja kansalaisten luottamusta järjestelmiin, joita EU on ottanut käyttöön petosten torjumiseksi.

Voin ilokseni kertoa, että saavutimme vuonna 2024 kaikki tavoitteemme vastaanotettujen valitusten määrän kasvusta huolimatta. Olen tässä suhteessa kiitollinen sihteeristön minulle antamasta oikeudellisesta tuesta.

Tässä kertomuksessa kerrotaan työstämme ja tuloksista, joita valitusmekanismin käytöllä on saavutettu.

Olen vakuuttunut siitä, että valitusmekanismista on jo tullut tutkimuksen kohteena oleville henkilöille olennainen suojakeino ja että siitä tulee jatkossa entistäkin tärkeämpi keino varmistaa, että OLAFin toiminnassa noudatetaan asiaankuuluvia prosessuaalisia takeita ja tutkimuksia koskevia sääntöjä.

Julia LAFFRANQUE

Prosessuaalisten takeiden valvoja

Sisällys

		Sivu
Johdanto		1
1.	Valvojan tehtävä ja toimivalta	4
2.	Valitusmekanismi	5
3.	Yleiskatsaus vuonna 2024 tehdyistä valituksista	5
4.	Tehokkaan valitustenkäsittelymenettelyn kolme vaihetta	9
	4.1 Käsiteltäväksi ottaminen	9
	4.2 Kontradiktorinen menettely	10
	4.3 Tapausten käsittelyn lopettaminen	11
5.	Yleiskatsaus valvojan tärkeimmistä havainnoista	11
	5.1 Puolustautumisoikeus	11
	5.1.1 EU:n virkamiehen oikeus saada tieto siitä, että hän on asianomainen henkilö	12
	5.1.2 Mahdollisuus esittää huomautuksia tosiseikoista	12
	5.2 OLAFin tutkimusten kohtuullinen kesto	13
	5.3 Tutkimusten päällekkäisyys (*ne bis in idem* -periaate)	14
	5.4 Puolueettomuus OLAFin tutkijoiden toiminnassa	15
	5.5 Oikeus saada tieto tutkinnan päättymisestä ja asianomaisten henkilöiden kanssa käytävässä kirjeenvaihdossa käytettävät tiedoksiantotavat	17
6.	Lausunto OLAFin henkilöstölle tarkoitettujen tutkintamenettelyjen ohjeiden luonnoksesta	18
7.	Suhteet sidosryhmiin	18
8.	Hallinnollinen ja oikeudellinen tuki	19
9.	Yhteyden ottaminen valvojaan ja valituksen tekeminen	19

1. **Valvojan tehtävä ja toimivalta**

Prosessuaalisten takeiden valvoja Euroopan parlamentin ja neuvoston on asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ([1]) (OLAF-asetus) muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU, Euratom) 2020/2023 ([2]) perustettu tehtävä. Valvojan tehtävänä on suojella asianomaisten henkilöiden ([3]) prosessuaalisia takeita ja perusoikeuksia Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tekemissä tutkimuksissa. Ensimmäiseksi valvojaksi nimitettiin 3. toukokuuta 2022 **Julia Laffranque** viiden vuoden toimikaudeksi, jota ei voida uusia. Häntä avustaa tehtävässä valvontakomitean sihteeristö, jäljempänä 'sihteeristö'.

OLAF-asetuksen 9 a artiklan 8 kohdan mukaan valvoja

> ***valvoo […], että virasto noudattaa 9 artiklassa tarkoitettuja prosessuaalisia takeita sekä viraston tutkimuksiin sovellettavia sääntöjä. Valvoja vastaa 9 b artiklassa tarkoitettujen valitusten käsittelystä.***

Valvoja hoitaa tehtäviään **täysin riippumattomasti**, eikä hän saa tehtäviään suorittaessaan ottaa vastaan ohjeita keneltäkään ([4]). Koska asianomaisilla henkilöillä ei periaatteessa ole oikeussuojakeinoja OLAFin tutkimuksenaikaisia toimia tai laiminlyöntejä vastaan, on erittäin tärkeää, että he voivat kääntyä valvojan puoleen. Valituksen tekijät voivat ottaa yhteyttä valvojaan OLAF-asetuksen 9 b artiklassa asetetussa määräajassa ja pyytää valituksensa perusteellista, riippumatonta tarkastelua.

Käsitellessään **asianomaisten henkilöiden tekemiä** valituksia, jotka koskevat OLAFin **prosessuaalisten takeiden ja tutkimuksiin sovellettavien sääntöjen noudattamista**, valvoja ei pyri korvaamaan omalla arviollaan OLAFin arviota siitä, miten tutkimus tehdään, miten todisteita arvioidaan ja mitä johtopäätöksiä tehdään. Hänen tehtävänsä on sen sijaan jompikumpi seuraavista:

— **varmistaa**, että OLAF on toiminut oikeudellisessa kehyksessä vahvistettujen sääntöjen mukaisesti (jos valvoja toteaa, ettei rikkomuksia ole tapahtunut)

— kehottaa OLAFia ryhtymään toimiin valituksen ratkaisemiseksi tekemällä **ratkaisuehdotuksen** aina todetessaan, että prosessuaalisia takeita tai tutkimuksiin sovellettavia sääntöjä on rikottu.

Jos ratkaisua ei löydy, valvoja antaa toisessa vaiheessa OLAFille valituksen ratkaisemista koskevan **suosituksen**.

Valvoja arvioi valitukset **kontradiktorisessa menettelyssä**. Erityistä huomiota kiinnitetään Euroopan unionin perusoikeuskirjaan ([5]), EU:n oikeuden yleisiin periaatteisiin ja unionin tuomioistuinten asiaankuuluvaan oikeuskäytäntöön ([6]). Valvoja ei puutu eikä voi puuttua meneillään olevaan OLAFin tutkimukseen ([7]).

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.10.2020, s. 1).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2223, annettu 23 päivänä joulukuuta 2020, asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 muuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston kanssa tehtävän yhteistyön ja Euroopan petostentorjuntaviraston tutkimusten vaikuttavuuden osalta (EUVL L 437, 28.12.2020, s. 49, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2223/oj).

([3]) "Asianomainen henkilö" on luonnollinen henkilö tai talouden toimija, jonka epäillään syyllistyneen petokseen, lahjontaan tai unionin taloudellisia etuja vahingoittavaan muuhun laittomaan toimintaan ja joka siksi on OLAFin tutkimuksen kohteena. Muiden kuin asianomaisten henkilöiden, kuten todistajien ja ilmiantajien, tekemät valitukset eivät kuulu valvojan toimivaltaan.

([4]) OLAF-asetuksen 9 a artiklan 6 kohta.

([5]) Euroopan unioni, Euroopan unionin perusoikeuskirja, 26.10.2012, 2012/C 326/02, s. 391, saatavilla osoitteessa C_2012326FI.01039101.xml.

([6]) Euroopan unionin tuomioistuin koostuu kahdesta tuomioistuimesta: unionin tuomioistuimesta ja unionin yleisestä tuomioistuimesta.

([7]) OLAF-asetuksen 9 b artiklan 6 kohta.

Vuosi 2024 oli haastava, kun otetaan huomioon vastaanotettujen valitusten määrän kasvu ja niiden esiin tuomien oikeudellisten kysymysten monimutkaisuus. Vaikka valvoja ei voi tässä kertomuksessa viitata OLAFin tutkittavana oleviin yksittäisiin tapauksiin ja hänen on varmistettava tutkimusten luottamuksellisuus myös niiden päättymisen jälkeen ([8]), tässä kertomuksessa esitetään hyödyllinen yhteenveto seikoista, joista asianomaiset henkilöt ovat valittaneet. Kertomuksessa kuvataan myös, miten näitä huolia on käsitelty, ja selitetään, miten valitusmekanismi on toiminut ja mitä tuloksia sillä on saavutettu.

2. **Valitusmekanismi**

Sen jälkeen, kun valvoja aloitti toimintansa lokakuussa 2022, hänellä on ollut mahdollisuus käsitellä useita mielenkiintoisia oikeudellisia kysymyksiä. Ne luovat vähitellen perustan vakaalle käsitteelliselle kehykselle, jonka puitteissa valituksia voidaan arvioida. Käsiteltyjen valitusten määrä ja esitettyjen oikeudellisten kysymysten moninaisuus huomioon ottaen vuosi 2024 oli sekä haastava että onnistunut. Valitukset käsiteltiin mahdollisimman nopeasti mutta myös mahdollisimman perusteellisesti ja kattavasti.

Valitusmekanismin toiminnan ymmärtämiseksi on tärkeää pitää mielessä, että sen kautta valvojalla on **etuoikeutettu, suora pääsy** ([9]) valituksen kohteena olevaa tutkimusta koskevaan OLAFin asiakirja-aineistoon. Etuoikeutettu pääsy OLAFin asiakirja-aineistoon on valvojalle erittäin tärkeä, jotta valituksen tekijöille voidaan vakuuttaa, että valvoja pystyy tutustumaan OLAFin tutkimustoimiin perusteellisesti myös niissä tapauksissa, joissa osa asiaankuuluvista tiedoista voi olla luottamuksellisia eikä niitä voida paljastaa valituksen tekijälle. Valvoja tasapainottelee usein hienovaraisesti OLAFin tutkimuksen luottamuksellisuuden ja valitusmekanismin kontradiktorisen luonteen välillä.

Vuonna 2024 valvoja sai valmiiksi kolmen vuonna 2023 tehdyn valituksen arvioinnin.

Lisäksi **vuonna 2024** yksityishenkilöiltä ja oikeushenkilöiltä saapui **23 uutta valitusta**. Raportointivuonna valvoja sai valmiiksi arvionsa niistä 22:sta. Viimeisin valitus tehtiin juuri ennen vuoden loppua, ja se voitiin ottaa käsiteltäväksi. Siitä tehtiin päätös alkuvuodesta 2025.

3. **Yleiskatsaus vuonna 2024 tehdyistä valituksista**

Useimmat valvojan vuonna 2024 saamista 23 valituksesta olivat OLAFin *sisäisten* tutkimusten ([10]) asianomaisten henkilöiden tekemiä (15) ja kahdeksan valitusta liittyi *ulkoisiin* tutkimuksiin ([11]) (kaavio 1). Valtaosa valituksista tehtiin englanniksi, mutta myös muita kieliä (espanja, romania ja tšekki) käytettiin (kaavio 2). Valituksista 18 oli luonnollisten henkilöiden tekemiä, kaksi valitusta oli luonnollisten henkilöiden (sekä omasta puolestaan että edustamansa oikeushenkilön puolesta tekemiä) ja kolme valitusta oli oikeushenkilöiden tekemiä (kaavio 3). Osa valituksen tekijöistä teki raportointivuoden aikana useamman kuin yhden valituksen: vuonna 2024 valituksen tekijöiden kokonaismäärä oli näin ollen 12, joista yhdeksän oli luonnollisia henkilöitä ja kolme oikeushenkilöitä (kaavio 3). Yhtäkään valituksen tekijää ei edustanut asianajaja.

([8]) OLAF-asetuksen 9 a artiklan 9 kohta.

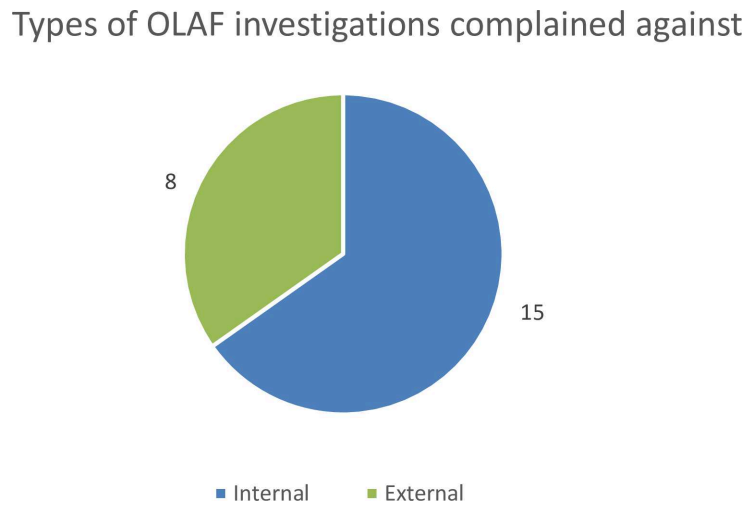
([9]) Prosessuaalisten takeiden valvojan päätöksen 8 artiklan 1 ja 2 kohta, jossa vahvistetaan valitusten käsittelyä koskevat täytäntöönpanosäännökset, jäljempänä 'valvojan täytäntöönpanosäännökset' tai "täytäntöönpanosäännökset", saatavilla osoitteessa https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/controller-procedural-guarantees/about-controller/legal-framework.

([10]) Sisäiset tutkimukset ovat tutkimuksia, joita OLAF tekee EU:n perussopimuksilla tai niiden nojalla perustetuissa toimielimissä, elimissä ja laitoksissa petosten, lahjonnan ja unionin taloudellisia etuja vahingoittavan muun laittoman toiminnan torjumiseksi. Siinä tarkoituksessa OLAF tutkii i) virkatehtävien hoitamiseen liittyviä vakavia tapauksia, joissa unionin virkamiehet tai sen muuhun henkilöstöön kuuluvat ovat laiminlyöneet velvollisuutensa tavalla, joka voi johtaa kurinpidolliseen tai tapauksen mukaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, ii) ja vastaavia velvollisuuksien laiminlyöntejä, joihin ovat syyllistyneet sellainen toimielimen tai elimen jäsen, laitoksen päällikkö tai toimielimen, elimen tai laitoksen työntekijä, johon ei sovelleta henkilöstösääntöjä (OLAF-asetuksen 1 artiklan 4 kohta ja 4 artikla).

([11]) Ulkoiset tutkimukset ovat OLAFin OLAF-asetuksen 3 artiklan nojalla suorittamia tutkimuksia. OLAFin toimeksianto kattaa kaikki EU:n menot (rakennerahastot, maatalouspolitiikka ja maaseudun kehittäminen, suorat menot ja ulkopuolelle osoitettava tuki) ja merkittävän osan EU:n tuloista mutta ei niitä kaikkia (pääasiassa tullimaksut ja maatalousmaksut).

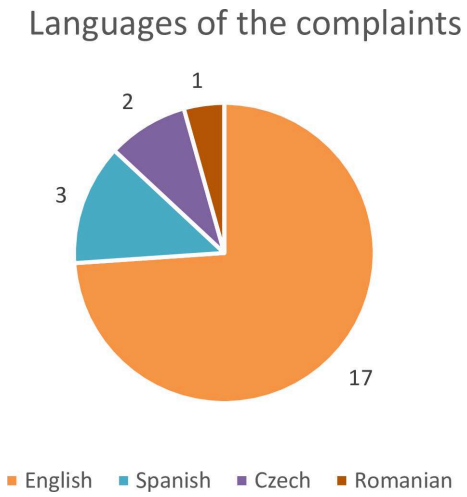
Kaavio 1

Valitusten kohteena olevien OLAFin tutkimusten tyypit vuonna 2024

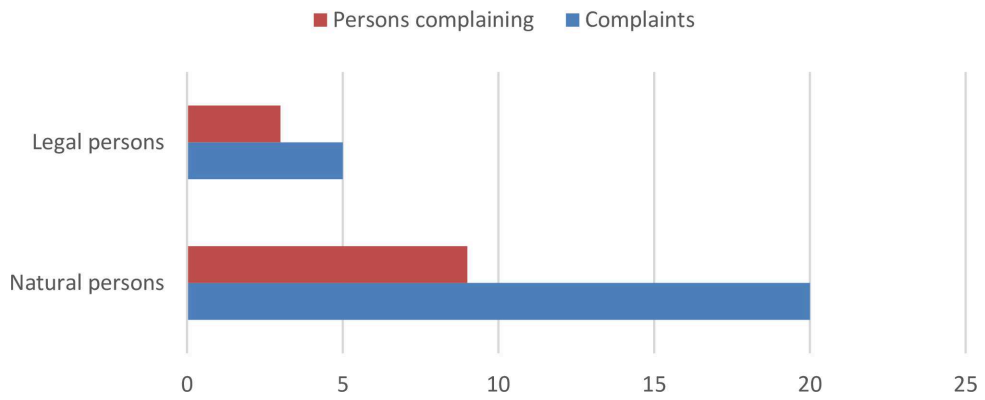
Kaavio 2

Kielet, joilla valituksia tehtiin vuonna 2024

Kaavio 3

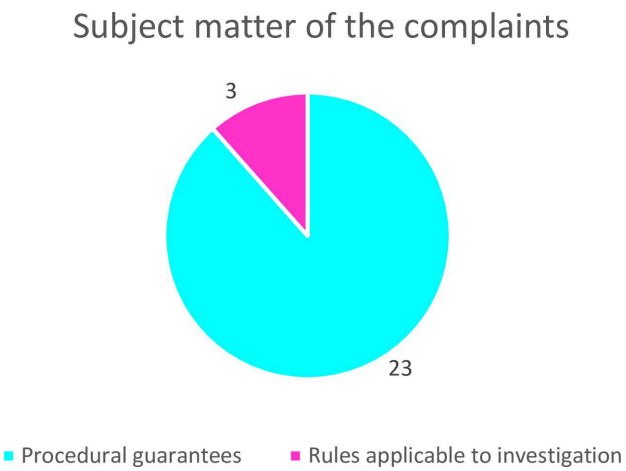
Valittajat ja valitusten määrä

Valituksen tekijät vetosivat pääasiassa OLAF-asetuksen 9 artiklan mukaisten prosessuaalisten takeidensa ja perusoikeuskirjan mukaisten perusoikeuksiensa rikkomiseen (kaavio 4). Valitukset koskivat erityisesti i) valituksen tekijöiden oikeutta tulla kuulluksi ja tosiasiallista oikeutta esittää huomautuksia itseään koskevista tosiseikoista (OLAF-asetuksen 9 artiklan 4 kohta), ii) oikeutta saada tietää olevansa asianomainen henkilö (OLAF-asetuksen 9 artiklan 3 kohta), iii) oikeudenmukaisuuden, objektiivisuuden ja puolueettomuuden periaatteiden rikkomista tutkimusten suorittamisessa (OLAF-asetuksen 9 artiklan 1 kohta) ja iv) tutkimusten kestoa (perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohta) (kaavio 5). Valituksen tekijät valittivat myös OLAFin tutkimuksiin sovellettavista säännöistä ([12]), erityisesti OLAFin tutkimusten aloittamisesta, paikan päällä tehtävistä tarkastuksista ja ilmoitusten tekemisestä asianomaisille henkilöille (kaavio 6).

Kaavio 4

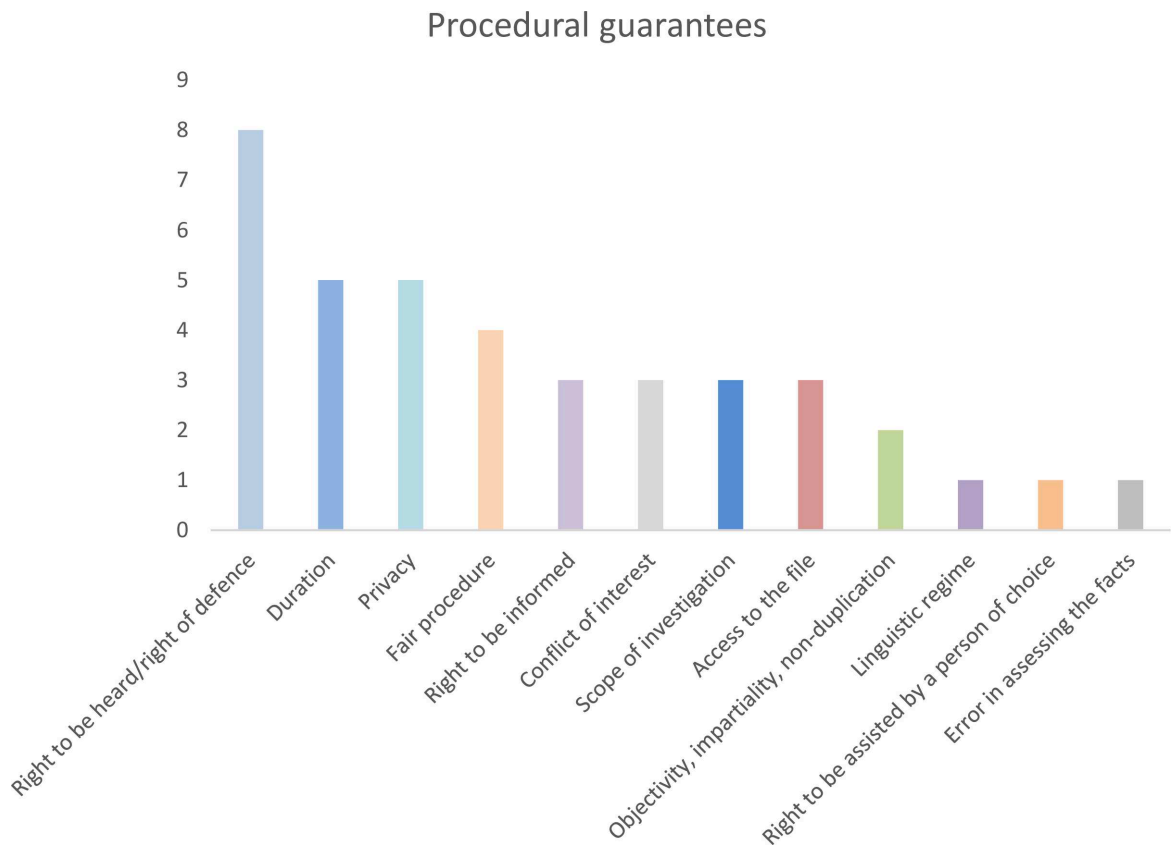
Valitusten kohteet vuonna 2024

([12]) Säännöt on esitetty OLAF-asetuksessa, minkä lisäksi ne sisältyvät useisiin teksteihin, kuten komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi 11. marraskuuta 1996 annettuun neuvoston asetukseen (Euratom, EY) N:o 2185/96 (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2), OLAFin henkilöstölle annettuihin tutkimusohjeisiin ja digitaalisista rikosteknisistä menettelyistä OLAFin henkilöstölle annettuihin ohjeisiin.

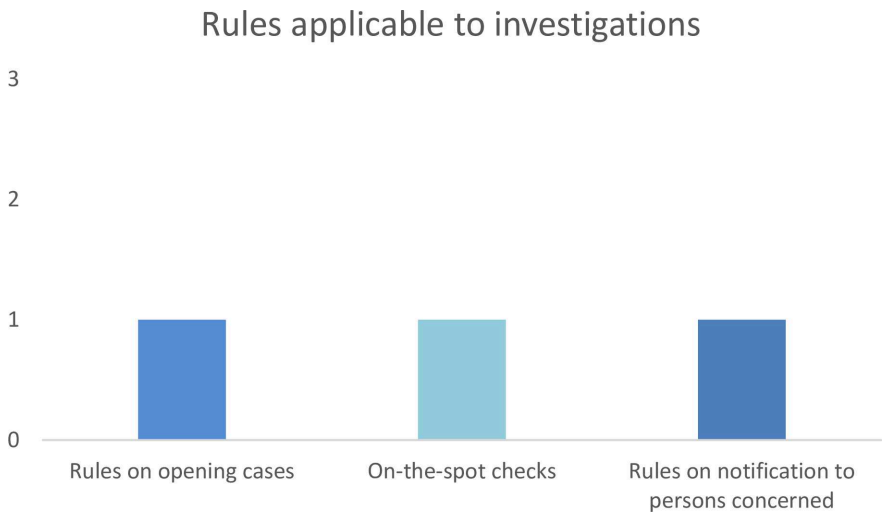
Kaavio 5

Vuonna 2024 tehtyjen prosessuaalisia takeita koskevien väitteiden analyysi (mukaan lukien valitukset, joita ei otettu käsiteltäväksi)

Kaavio 6

Tutkimuksiin sovellettavia sääntöjä koskevien väitteiden analyysi

4. **Tehokkaan valitustenkäsittelymenettelyn kolme vaihetta**

Valvoja käsittelee valitukset **oikeudenmukaisesti, riippumattomasti ja puolueettomasti**. OLAF-asetuksen ja valvojan täytäntöönpanosäännösten mukainen menettely koostuu i) valituksen **tutkittavaksi ottamisen edellytysten** arvioinnista ja ii) valituksen tekijöiden esittämien **aineellisten väitteiden** arvioinnista. Jos valvoja havaitsee rikkomuksia, hän voi kyseessä olevista kysymyksistä riippuen kehottaa OLAFia ratkaisemaan valituksen (ratkaisun ehdottaminen) ja tarvittaessa antaa OLAFille suosituksen.

4.1 ***Käsiteltäväksi ottaminen***

Valvojan on päätettävä valituksen käsiteltäväksi ottamisesta **kymmenen työpäivän** kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Käsiteltäväksi ottamisen edellytykset vahvistetaan OLAF-asetuksen 9 b artiklan 1 ja 2 kohdassa ja täytäntöönpanosäännösten 5 artiklassa. Jotta valitus voidaan ottaa käsiteltäväksi, se on tehtävä **kuukauden kuluessa siitä, kun valituksen tekijä on tullut tietoiseksi asiaankuuluvista seikoista**, jotka merkitsevät väitettyä prosessuaalisten takeiden loukkaamista tai viraston tutkimuksiin sovellettavien sääntöjen rikkomista. **Valitus on joka tapauksessa tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa tutkimuksen päättämisestä.**

Vuonna 2024 valvoja arvioi kaikkien vireillä olevien valitusten käsiteltäväksi ottamisen asetetussa määräajassa. Hän totesi, että seitsemän valitusta voitiin ottaa käsiteltäväksi ja kolme voitiin ottaa käsiteltäväksi osittain. Sen sijaan 13 valitusta ei täyttänyt käsiteltäväksi ottamisen edellytyksiä. (Kaavio 7.)

Syyt siihen, ettei valitusta otettu käsiteltäväksi, olivat seuraavat (kaavio 8):

— seitsemässä tapauksessa valittaja ei noudattanut 9 b artiklan 2 kohdassa asetettuja määräaikoja

— kolmessa tapauksessa valvoja katsoi valitukset selvästi perusteettomiksi

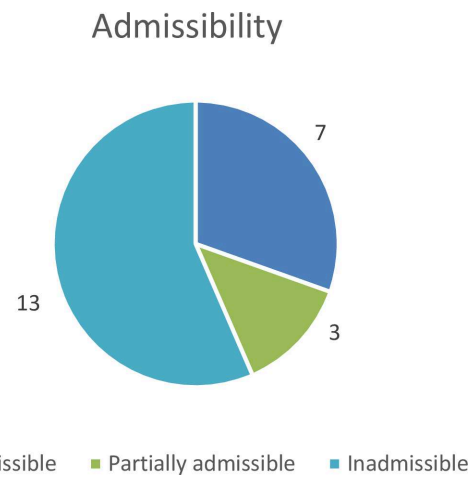
— kahdessa tapauksessa valituksen olivat tehneet henkilöt, jotka eivät olleet asianomaisia henkilöitä

— yhdessä tapauksessa valitus oli perusteeton, minkä vuoksi valvoja ei voinut arvioida valituksen perusteita

— yksi valitus koski hallinnollista menettelyä, joka ei ollut OLAFin tutkimus.

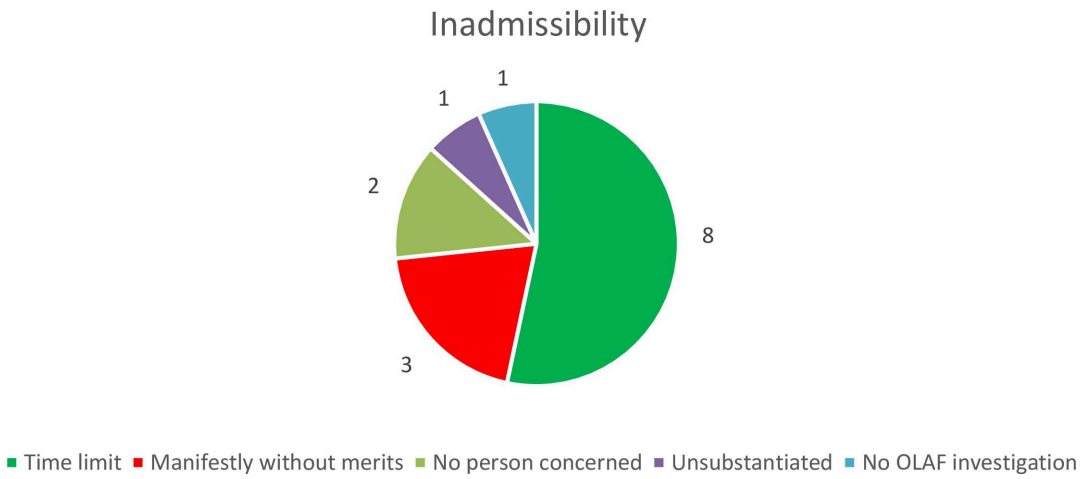
Kaavio 7

Vuonna 2024 vastaanotettujen valitusten ottaminen käsiteltäväksi

Kaavio 8

Vuonna 2024 vastaanotettujen valitusten tutkimatta jättämisen perusteet (mukaan lukien osittain käsiteltäväksi otetut valitukset)

Valvoja noudattaa valitusten käsiteltäväksi ottamisen arvioinnissa lähestymistapaa, jolla pyritään huomioimaan sekä OLAF-asetuksen asiaa koskevien säännösten sanamuoto että niiden tarkoitus.

Kuten edellisenäkin vuonna, vuonna 2024 muutamaa tapausta ei otettu käsiteltäväksi, koska OLAFin tutkimus oli päätetty yli kuukautta ennen kuin valituksen tekijä kääntyi valvojan puoleen. Kuten edellä todettiin, OLAF-asetuksessa asetetaan päätettyjä tutkimuksia koskevien valitusten käsiteltäväksi ottamiselle tiukempi lisäedellytys: **valituksia ei voi tehdä sen jälkeen, kun tutkimuksen päättämisestä on kulunut kuukausi, riippumatta siitä, milloin valituksen tekijä tulee tietoiseksi asiaankuuluvista seikoista** (OLAF-asetuksen 9 b artiklan 2 kohta).

Valvoja toteaa, että tämä kiistatta rajoittava lisäedellytys, jota sovelletaan päätettyihin tutkimuksiin, on säädetty kahdesta syystä: i) mahdollisten kansallisen tai EU:n tason jatkomenettelyjen tehokkaan etenemisen suojaamiseksi ja ii) valvojan omien, tietyissä tutkimuksissa annettujen suositusten ja ratkaisuehdotusten vaikuttavuuden suojaamiseksi. Valvojan ehdotukset olisivatkin varsin merkityksettömiä päätetyissä tapauksissa, joiden osalta voi olla käynnissä jatkomenettelyjä kansallisissa tai EU:n viranomaisissa. Tällaisissa harvinaisissa tapauksissa valvoja katsoo, että asianomaiset henkilöt voivat vain esittää valituksensa kohteena olevat epäkohdat näille viranomaisille ja turvautua käytettävissä oleviin oikeudellisiin tai hallinnollisiin oikeussuojakeinoihin.

Kuten vuoden 2024 luvut osoittavat, käsiteltäväksi ottamisella on valvojan valitusmekanismissa edelleen tärkeä ”portinvartijan” rooli. Kaikissa tapauksissa, joissa valituksia tai väitteitä ei otettu käsiteltäväksi, valvoja selitti valituksen tekijälle yksityiskohtaisesti päätöksensä oikeusperustan ja syyt.

Valvoja toteaa, että edellä mainittu käsiteltäväksi ottamisen edellytys sekä se, että OLAFia ei velvoiteta ilmoittamaan asianomaiselle henkilölle tuloksia tuottaneiden tapausten päättämisestä, voivat johtaa siihen, että asianomaisilta henkilöiltä evätään mahdollisuus tehdä valitus valvojalle. Siksi valvoja katsoo, että **valitusten tekemiselle asetettu tiukka määräaika**, erityisesti (mutta ei pelkästään) päätettyjen tutkimusten kohdalla, **on seikka, jota tulee harkita huolellisesti OLAF-asetuksen arvioinnin ja mahdollisen myöhemmän tarkistuksen yhteydessä**.

4.2 *Kontradiktorinen menettely*

Alustavan arvioinnin jälkeen valvoja pyysi OLAFia esittämään näkemyksensä niistä kymmenestä valituksesta, jotka otettiin käsiteltäväksi kokonaan tai osittain. Tämän jälkeen valvoja lähetti OLAFin vastaukset valituksen tekijöille ja kehotti näitä esittämään huomautuksensa OLAFin näkemyksistä.

Valvoja pyrkii lähtökohtaisesti antamaan **kontradiktoristen menettelyjen periaatteelle mahdollisimman laajan vaikutuksen**. Näin ollen molemmille osapuolille annettiin mahdollisuus esittää kantansa ja toimittaa liiteasiakirjoja. Niille periaatteessa myös ilmoitettiin toistensa lausunnoista ja annettiin mahdollisuus esittää huomautuksia. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa valvoja päätti kuitenkin poiketa tästä periaatteesta ja sallia OLAFin toimittamien tietojen luottamuksellisen käsittelyn täytäntöönpanosäännösten 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Valvoja sovelsi tätä lauseketta erityisesti tutkimusten luottamuksellisuuden ja tehokkuuden suojelemiseksi tapauksissa, joissa OLAFin vastaukset paljastaisivat sen työmenetelmät, estäisivät sitä keräämästä tarvittavaa näyttöä tai jopa vaarantaisivat yleisen tutkintastrategian. Näissä tapauksissa valvoja oli OLAFin kanssa samaa mieltä siitä, että OLAF toimittaisi vastauksistaan

(i) valituksen tekijälle lähetettävän ei-luottamuksellisen version, jotta valituksen tekijä voisi ymmärtää OLAFin menettelytavan taustalla olevat syyt ja siten kyseenalaistaa OLAFin vastauksen ja esittää vastaväitteitä

(ii) luottamuksellisen, yksityiskohtaisemman version, jossa selitetään tarkemmin OLAFin ei-luottamuksellisessa versiossa esittämät syyt.

Tämän tasapainoisen ratkaisun ansiosta valvoja pystyi suorittamaan perusteellisen arvioinnin kaikista asiaankuuluvista tapauksista ja noudattamaan samalla **velvollisuuttaan varmistaa OLAFin tutkimusten luottamuksellisuus**.

Näin ollen valituksen tekijät voivat luottaa siihen, että valvoja tutkii tapauksen riippumattomasti ja perusteellisesti, vaikka valituksen tekijöillä ei olekaan oikeutta saada kaikkia tietoja.

4.3 *Tapausten käsittelyn lopettaminen*

Valvoja oli vuoden 2024 loppuun mennessä tehnyt **päätöksen käsittelyn päättämisestä yhteensä 12 valituksesta**. Niistä kolme oli tehty vuonna 2023 ja yhdeksän oli otettu käsiteltäväksi vuonna 2024. Valvoja totesi, ettei niistä yhdessäkään ollut rikottu valituksen tekijöiden prosessuaalisia takeita. Valvoja arvioi useita väitteitä ja kehitti niiden pohjalta edelleen käsitteellistä kehystä, jonka puitteissa valituksia arvioidaan. Valvojan toimintaa on nyt takana kaksi ja puoli vuotta, ja ne ovat osoittaneet valvojan suorittaman arvioinnin tärkeyden: Käsittelyn päättämistä koskevan päätöksen tarkoituksena ei nimittäin ole ainoastaan **kehottaa OLAFia korjaamaan tutkimuksen puutteita**, jos rikkomuksia havaitaan. Kun valvoja kontradiktorisen menettelyn ja perusteellisen oikeudellisen arvioinnin jälkeen toteaa käsittelyn päättämistä koskevassa päätöksessä, ettei rikkomusta ole tapahtunut, päätös **vahvistaa kyseisen OLAFin tutkimuksen legitiimiyttä ja tarjoaa valituksen tekijöille tärkeän oppimismahdollisuuden**.

Muutamien valitusten johdosta havaittiin ongelmallisia käytäntöjä, vaikka rikkomuksia ei kyseisissä tapauksissa todettukaan. Näissä tapauksissa valvoja ilmoitti asiasta OLAFille ja kehotti sitä ottamaan havainnot huomioon tulevissa tutkimuksissa sekä mahdollisesti ryhtymään toimiin, jotta asianomaisten henkilöiden prosessuaalisten takeiden mahdollinen rikkominen saadaan vastaavissa tapauksissa vältettyä.

5. **Yleiskatsaus valvojan tärkeimmistä havainnoista**

Valvoja käsitteli vuonna 2024 useita valituksen tekijöiden esittämiä väitteitä, jotka koskivat heidän prosessuaalisia takeitaan ja OLAFin tutkimuksiin sovellettavia sääntöjä. Koska valvojalla oli etuoikeutettu pääsy asiaankuuluvien tutkimusten asiakirja-aineistoon, hän pystyi arvioimaan jokaisen valituksen kaikkien saatavilla olevien todisteiden ja tietojen perusteella.

Valvoja katsoo, että käsittelyn päättämistä koskevien päätösten myötä vähitellen muodostuva käsitteellinen kehys tarjoaa selkeää ohjeistusta OLAFin tutkimustoimille sekä ratkaisuehdotusten että sivuhuomautusten muodossa.

Luottamuksellisuusperiaatteen mukaisesti valvoja ei voi paljastaa OLAFin tutkimusten sisältöä. Edellä mainittua periaatetta kunnioittaen valvoja esittää seuraavassa kohdassa yleiskatsauksen valituksen tekijöiden esittämistä painavimmista perusteista ja siitä, miten hän niitä käsitteli.

5.1 *Puolustautumisoikeus*

Puolustusoikeuden rikkominen OLAFin tutkimuksessa oli raportointivuoden aikana useimmin esitetty väite, jota valvojan oli arvioitava. Esitettyjen perustelujen moninaisuuden ansiosta valvoja voi arvioida monia tämän ratkaisevan tärkeän prosessuaalisen oikeuden vivahteita.

5.1.1 **EU:n virkamiehen oikeus saada tieto siitä, että hän on asianomainen henkilö**

OLAF-asetuksen 9 artiklan 3 kohdassa edellytetään, että **jos tutkimuksessa ilmenee, että EU:n henkilöstöön kuuluva saattaa olla OLAFin tutkimuksen kohteena oleva asianomainen henkilö, tälle henkilöstöön kuuluvalle on ilmoitettava asiasta välittömästi**, jollei siitä aiheudu haittaa tutkimukselle tai kansallisen oikeusviranomaisen toimivaltaan kuuluville tutkimuksille. Vastaavasti OLAFin henkilöstölle annettujen tutkintamenettelyjen ohjeiden ([13]) 9 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että OLAF ilmoittaa virkamiehille ja muille EU:n henkilöstöön kuuluville ”mahdollisimman pian” siitä, että he ovat mahdollisesti osallisina aloitetussa tutkimuksessa. Tämä oikeus saada tieto on asianomaiselle virkamiehelle tärkeä prosessuaalinen tae ja liittyy olennaisesti puolustautumisoikeuteen.

Yhdessä tapauksessa valvoja analysoi menettelyvaihetta, jossa **OLAF *tunnistaa* henkilön asianomaiseksi henkilöksi.** Erityisesti sisäisissä tutkimuksissa asianomaisen henkilön asema OLAFin tutkimuksessa on tutkintaprosessin keskeinen tekijä ja edellytys puolustautumisoikeuden käyttämiselle kyseistä henkilöä koskevassa tutkimuksessa. Asianomaisen henkilön asema antaa henkilölle useita prosessuaalisia takeita ja sitoo OLAFia OLAF-asetuksen erityisiin sääntöihin. Sen vuoksi tämän aseman virallistamisella jonakin täsmällisenä ajankohtana on käytännön seurauksia.

Tarkasteltavana olevassa tapauksessa valvoja totesi, että vaikka valituksen tekijän nimi mainittiin jo pääjohtajan päätöksessä tutkimuksen aloittamisesta, OLAF tunnisti valituksen tekijän virallisesti asianomaiseksi henkilöksi OLAFin asianhallintajärjestelmässä vasta myöhemmin, kuuden kuukauden kuluttua.

Työskennellessään tapauksen parissa valvoja tarkasteli OLAFin käytäntöä, jonka mukaisesti asianomainen henkilö tunnistetaan sisäisissä tutkimuksissa. Valvoja keskittyi analyysissään käytäntöön, jossa erotetaan toisistaan asianomaisen henkilön nimeäminen aloittamispäätöksessä ja kyseisen tiedon myöhempi kirjaaminen asianhallintajärjestelmään. Jo tunnistetun asianomaisen henkilön tietojen lisääminen asianhallintajärjestelmään on valvojan näkökulmasta puhtaasti sisäinen vaihe, johon ei pitäisi sisältyä aineellisia näkökohtia ja joka olisi näin ollen tehtävä ajallaan. Siksi valvoja katsoo, että **aina, kun pääjohtajan aloittamispäätöksessä mainitaan henkilö nimeltä, kyseistä henkilöä olisi tuosta hetkestä alkaen pidettävä OLAF-asetuksen 2 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna asianomaisena henkilönä**. Tämä aiheuttaa OLAF-asetuksen 9 artiklan 3 kohdan mukaisen velvollisuuden joko ilmoittaa henkilölle, että hän on asianomainen henkilö, tai perustelluissa tapauksissa lykätä tiedon antamista.

Käsiteltävässä tapauksessa tutkinnan kohteena olleen henkilön myöhäinen tunnistaminen asianomaiseksi henkilöksi ei vaikuttanut hänen prosessuaalisiin oikeuksiinsa. Valvoja katsoi kuitenkin, ettei käytäntö ole OLAF-asetuksen 2 artiklan 5 kohdan eikä 5 artiklan 1 kohdan eikä tutkintamenettelyjen ohjeiden 6 artiklan mukainen. Valvojan mielestä tällainen käytäntö ei edistä oikeusvarmuutta ja voi eri olosuhteissa johtaa asianomaisten henkilöiden prosessuaalisten oikeuksien rikkomiseen.

Valvoja oli jo ottanut tämän kysymyksen esiin pääjohtajan kanssa käymissään keskusteluissa, jotka koskivat tutkintamenettelyjen ohjeiden meneillään olevaa tarkistamista ([14]). Tässä yhteydessä valvoja ehdotti, että tapauksissa, joissa pääjohtajan aloittamispäätöksessä nimetään tietty henkilö, OLAFin on yksilöitävä asianomainen henkilö asianhallintajärjestelmään välittömästi eli samanaikaisesti aloittamispäätöksen kanssa. Valvoja luottaa siihen, että OLAF ottaa ehdotukset asianmukaisesti huomioon ja toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet.

5.1.2 **Mahdollisuus esittää huomautuksia tosiseikoista**

OLAF-asetuksen 9 artiklan 4 kohdan mukaan OLAFin on annettava asianomaiselle henkilölle mahdollisuus esittää huomautuksia itseään koskevista tosiseikoista tutkimuksen valmistumisen jälkeen ja ennen henkilön nimeltä mainitsevien päätelmien laatimista. Lisäksi 9 artiklan 4 kohdassa täsmennetään, miten tämä mahdollisuus myönnetään, eli esittämällä yhteenveto tosiseikoista.

([13]) Tutkintamenettelyjen ohjeet OLAFin henkilöstölle, 11. lokakuuta 2021, saatavilla osoitteessa https://anti-fraud.ec.europa.eu/guidelines-investigations-olaf-staff.

([14]) Ks. jäljempänä oleva 6 kohta ”Konsultaatio OLAFin henkilöstölle tarkoitettujen tutkintamenettelyjen ohjeiden luonnoksesta”.

EU:n tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaan oikeus tulla kuulluksi on osa puolustautumisoikeutta, ja sen kunnioittaminen on EU:n oikeuden yleinen periaate ([15]). EU:n tuomioistuimet täsmentävät, että oikeus tulla kuulluksi antaa henkilölle mahdollisuuden ilmaista näkemyksensä tehokkaasti hallinnollisen menettelyn aikana ja ennen sellaisten päätösten tekemistä, jotka voivat vaikuttaa kielteisesti hänen etuihinsa ([16]). Lisäksi oikeudella tulla kuulluksi on kaksi tavoitetta: Ensinnäkin tavoitteena on antaa asianomaiselle viranomaiselle mahdollisuus tutkia tapaus ja todeta tosiseikat mahdollisimman tarkasti ja oikein. Toiseksi tavoitteena on varmistaa asianomaisen henkilön tehokas suojelu ja se, että hän voi toimittaa henkilökohtaisiin olosuhteisiinsa liittyviä tietoja ja puolustautua ([17]). Mahdollisuus esittää huomautuksia OLAFin tosiseikkoja koskevasta yhteenvedosta kuuluu oikeuteen tulla kuulluksi OLAFin tutkimusten yhteydessä, ja se on olennainen prosessuaalinen tae asianomaisille henkilöille.

Valvojan näkökulmasta on äärimmäisen tärkeää, että asianomaiset henkilöt voivat käyttää oikeuttaan esittää huomautuksia itseään koskevista tosiseikoista **mielekkäällä tavalla**. Tämä tarkoittaa, että asianomaisilla henkilöillä on oltava tarvittavat tiedot, joiden perusteella he voivat esittää huomautuksia ja puolustautua.

Eräässä tapauksessa valituksen tekijä väitti, ettei hän ollut voinut käyttää tehokkaasti oikeuttaan tulla kuulluksi, koska OLAF ei ollut antanut hänelle mahdollisuutta tutustua kaikkiin tosiseikkoja koskevassa yhteenvedossa esitettyihin asiakirjoihin.

Periaatteessa OLAFin odotetaan toimittavan asianomaiselle henkilölle jäljennöksen asiakirjoista, joita hän tarvitsee voidakseen esittää huomautuksia tosiseikkoja koskevasta yhteenvedosta. Valvoja totesi kuitenkin, että tässä tapauksessa tosiseikkoja koskevassa yhteenvedossa ilmoitetut tiedot olivat luonteeltaan puhtaasti tosiseikkoja eivätkä liittyneet mihinkään sellaiseen tiettyyn asiakirjaan tai johtuneet sellaisesta asiakirjasta, joka olisi pitänyt tuoda valituksen tekijän saataville. Näin ollen valvoja päätteli, että tosiseikkoja koskeva yhteenveto antoi valituksen tekijälle riittävän yksityiskohtaiset ja asiayhteyteen sovitetut tiedot, jotta hänellä oli mahdollisuus ymmärtää tutkimuksen soveltamisala ja vastata mielekkäästi siinä mainittuihin yksittäisiin tosiseikkoihin. Edellä esitetyn perusteella valvoja katsoi, että **OLAFin valituksen tekijälle toimittamat tiedot olivat riittävät, jotta tämä pystyi käyttämään oikeuttaan tulla kuulluksi**.

Toisessa tapauksessa valituksen tekijä väitti, että tapauksen loppukertomuksesta puuttui huomautuksia ja selityksiä, jotka hän oli esittänyt vastauksissaan, kun hänellä oli ollut tilaisuus esittää huomautuksia OLAFin tosiseikkoja koskevasta yhteenvedosta. Valituksen tekijä väitti myös, ettei OLAF ollut antanut hänelle mahdollisuutta esittää huomautuksia tietyistä tapauksen loppukertomuksessa esitetyistä tosiseikoista.

Tässä tapauksessa valvoja ei katsonut, että valituksen tekijän oikeuksia olisi loukattu, koska **tapauksen loppukertomuksessa viitattiin suoraan tai välillisesti valituksen tekijän tärkeimpiin huomautuksiin**. Lisäksi **OLAF oli liittänyt valituksen tekijän vastauksen kokonaisuudessaan asianomaiselle toimielimelle osoitettuun tapauksen loppukertomukseen**. Valvoja totesi, että käytäntö, jonka mukaan EU:n toimielimelle, elimelle tai virastolle tai kansalliselle viranomaiselle osoitettuun loppukertomukseen liitetään jäljennös kaikista huomautuksista, jotka asianomainen henkilö on tehnyt OLAFin tosiseikkoja koskevasta yhteenvedosta, i) vahvistaa oikeutta tulla kuulluksi ja ii) mahdollistaa tarvittavan avoimuuden, jotta OLAFin loppukertomuksen vastaanottaja voi päättää asianmukaisista jatkotoimista kyseisen kertomuksen ja siinä annettujen suositusten perusteella.

Valvoja muistuttaa tässä yhteydessä myös, että EU:n tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaan ei ole olemassa säännöstä, jonka mukaan asianomaisella henkilöllä olisi tutkimuksen loppukertomuksen yhteydessä oikeus ilmaista näkemyksensä OLAFin mahdollisesti tekemistä päätelmistä ([18]).

5.2 *OLAFin tutkimusten kohtuullinen kesto*

Useiden valitusten yhteydessä valvoja arvioi, oliko OLAF rikkonut velvollisuuttaan toimia kohtuullisessa ajassa.

([15]) Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 19.10.2022, Sistem ecologica v. komissio, T-81/21, ECLI:EU:T:2022:641, 103 kohta; unionin tuomioistuimen tuomio 14.6.2016, Marchiani v. parlamentti, C-566/14, ECLI:EU:C:2016:437, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

([16]) Unionin tuomioistuimen tuomio 4.6.2020, EUH v. De Loecker, C-187/19 P, ECLI:EU:C:2020:444, 68 kohta.

([17]) Unionin tuomioistuimen tuomio 3.7.2014, Kamino International Logistics ja Datema Hellmann Worldwide Logistics, yhdistetyt asiat C-129/13 ja C-130/13, ECLI:EU:C:2014:2041, 38 kohta; unionin tuomioistuimen tuomio 11.12.2014, Boudjlida, C-249/13, ECLI:EU:C:2014:2431, 37 ja 59 kohta.

([18]) Ks. unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 6.6.2019, Dalli v. komissio, T-399/17, ECLI:EU:T:2019:384, 144 kohta.

Velvollisuus toimia kohtuullisessa ajassa hallintomenettelyissä on unionin oikeuden yleinen periaate, joka mainitaan perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdassa ([19]) osana oikeutta hyvään hallintoon. Näin ollen OLAFin tutkimukset on saatettava päätökseen kohtuullisessa ajassa.

Valvoja muistutti, että **vaikka OLAF-asetuksen 7 artiklan 5 kohdassa ei säädetä tarkasta määräajasta tutkimuksen loppuun saattamiselle, siinä vahvistetaan selvä yhteys OLAFin tutkimuksen keston kohtuullisuuden ja tapauksen erityisolosuhteiden välillä**. Valvoja viittasi myös EU:n tuomioistuinten vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan ei ole mahdollista määrittää tiettyä ajanjaksoa, jota voitaisiin pitää ”kohtuullisena” ([20]). Sen sijaan on tarkasteltava kunkin tapauksen olosuhteita, erityisesti i) tapauksen vaikeusastetta, ii) OLAFin osana tutkintaa tutkimien asiakirjojen määrää ja asiakirja-aineistossa olevien asiakirjojen määrää, iii) tutkintatoimien määrää ja monimutkaisuutta sekä iv) asianosaisten käyttäytymistä ([21]). EU:n tuomioistuinten kannalta tutkimuksen ”kohtuullisen keston” arvioiminen ei edellytä kaikkien edellä mainittujen kriteerien arviointia, vaan se voi perustua vain yhteen kriteeriin, joka liittyy tapauksen olosuhteisiin ([22]).

Hyödyntäen etuoikeutettua pääsyään asianhallintajärjestelmään **valvoja analysoi huolellisesti asianomaisten tutkimusten asiakirja-aineiston**. **Hän keskittyi erityisesti i) OLAFin toteuttamien tutkimustoimien määrään, luonteeseen ja jatkuvuuteen, ii) käsiteltyjen tietojen määrään, iii) kuhunkin tapaukseen liittyviin oikeudellisiin ja teknisiin kysymyksiin sekä kaikkiin muihin tapausten erityispiirteisiin**. Valvoja totesi, että nämä tutkimukset oli toteutettu yhtäjaksoisesti ja järjestelmällisesti ja että tutkimusten kesto oli oikeassa suhteessa kunkin tapauksen olosuhteisiin ja monimutkaisuuteen. Näiden seikkojen perusteella valvoja totesi, että OLAF ei ollut rikkonut valituksen tekijöiden oikeutta saada asiansa käsitellyksi kohtuullisessa ajassa.

Näissä tapauksissa valvojan päätökset selvensivät, kuinka monimutkaisia tutkimukset olivat olleet, ja vakuuttivat valituksen tekijät siitä, ettei heidän perusoikeuttaan saada asiansa käsitellyksi kohtuullisessa ajassa ollut rikottu.

5.3 **Tutkimusten päällekkäisyys (*ne bis in idem* -periaate)** ([23])

Eräässä tapauksessa valvojaa pyydettiin arvioimaan, onko OLAFilla oikeus jatkaa täydentävää (hallinnollista) tutkintaa, kun Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) on päättänyt rikostutkinnan todisteiden puutteen vuoksi, vai rikkooko sen jatkaminen *ne bis in idem* -periaatetta.

Tässä tapauksessa valituksen tekijä oli asianomainen henkilö OLAFin tutkimuksessa, jossa korostettiin joidenkin tekojen mahdollista rikosoikeudellista merkitystä, minkä vuoksi EPPO aloitti samoja tosiseikkoja koskevan rikostutkinnan. Valituksen tekijä väitti, että OLAFin olisi pitänyt keskeyttää täydentävä tutkinta välittömästi sen jälkeen, kun EPPO oli ilmoittanut hänelle, että rikostutkinta oli päättynyt todisteiden puuttumisen vuoksi. Valituksen tekijän osalta OLAFin tutkimuksen tosiasiallisessa ja oikeudellisessa perustassa ilmeni huomattavaa päällekkäisyyttä EPPOn keskeytetyn menettelyn kanssa. Valvoja suoritti arviointinsa ottaen huomioon asiaa koskevat menettelysäännökset, joiden nojalla OLAF voi suorittaa täydentäviä tutkimuksia ([24]).

([19]) EU:n perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti: ”Jokaisella on oikeus siihen, että unionin toimielimet, elimet ja laitokset käsittelevät hänen asiansa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa.”

([20]) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 8.7.2008, Franchet ja Byk v. komissio, T-48/05, ECLI:EU:T:2008:257, 274 kohta; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 18.5.2017, Panzeri v. parlamentti, T-166/16, ECLI:EU:T:2017:347, 104 kohta; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 29.6.2022, LA International Cooperation Srl v. Euroopan komissio, T-609/20, ECLI:EU:T:2022:407, 51 kohta.

([21]) Tuomio Panzeri v. parlamentti, T-166/16, ks. edellinen alaviite; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 21.5.2014, Catinis v. Euroopan komissio, T-447/11, ECLI:EU:T:2014:267; Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen tuomio 13.1.2010, A. ja G. v. Euroopan komissio, yhdistetyt asiat F-124/05 ja F-96/06, ECLI:EU:F:2010:2.

([22]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.10.2022, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, yhdistetyt asiat C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P, C-251/99 P, C-252/99 P ja C-254/99 P, ECLI:EU:C:2002:582, 187 ja 188 kohta.

([23]) Valituksen tekijät vetosivat laajasti ymmärrettyyn *ne bis in idem* -periaatteeseen, joka kattaa erityyppisten (mahdollisesti käynnissä olevien) tutkimusten päällekkäisyyden. Termiä käytetään siis tässä tiiviyden vuoksi ja yhdenmukaisuussyistä valituksen tekijöiden kielenkäyttötavan kanssa laajasti ymmärrettynä – ei siis suppeassa merkityksessä, jossa se tarkoittaa i) kahta rikosoikeudellista menettelyä, ii) jotka koskevat samoja tosiseikkoja, iii) joiden kohteena on sama tekijä ja iv) joista tehtävä päätös on lopullinen, kuten Euroopan unionin perusoikeuskirjan 50 artiklassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen seitsemännen pöytäkirjan 4 artiklassa säädetään.

([24]) OLAF-asetuksen asiaankuuluvat säännökset ovat seuraavat: 12 f artikla ”Täydentävät tutkimukset” ja 12 d artikla ”Tutkimusten päällekkäisyyden välttäminen”. Ks. myös tutkintamenettelyjen ohjeiden 12 artikla, joka käsittelee täydentäviä tutkimuksia.

Ensin valvoja huomautti, että OLAF-asetuksen 12 f artiklan 1 kohdan mukaan OLAF voi käynnistää ja suorittaa EPPOn tutkimuksen rinnalla täydentäviä tutkimuksia samoista tosiseikoista. Valvoja korosti siis **OLAFin hallinnollisten tutkimusten ja EPPOn rikostutkimusten erilaista luonnetta ja tarkoitusta**. OLAF pyrkii selvittämään mahdolliset hallinnolliset väärinkäytökset ja suosittelemaan tarvittaessa asianmukaisia hallinnollisia, taloudellisia tai tieteellisiä toimenpiteitä. EPPO puolestaan tekee rikostutkintoja, jotka voivat johtaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.

Vaikka OLAFin täydentävät tutkimukset suoritetaan ”EPPOa säännöllisesti kuullen” ([25]), OLAF suorittaa nämä tutkimukset riippumattomasti ja ”[oman] toimeksiantonsa mukaisesti” tai ”[omien] toimivaltuuksiensa mukaisesti” ([26]). Toisin sanoen täydentävät tutkimukset suoritetaan OLAFin pääosaston johdolla OLAF-asetuksella vahvistettujen ja tutkintamenettelyjen ohjeissa tarkemmin määriteltyjen menettelyjen mukaisesti, joita sovelletaan OLAFin suorittamiin tutkimuksiin. Näin ollen OLAF on edelleen vastuussa täydentävien tutkimusten suorittamisesta.

Valvoja muistutti myös EU:n tuomioistuinten oikeuskäytännöstä, jossa selvennetään, että saman rikoksen olemassaolon arviointiperusteena on olennaisten tosiseikkojen identtisyys ymmärrettynä siten, että on olemassa joukko konkreettisia olosuhteita, jotka liittyvät erottamattomasti yhteen ja ovat johtaneet asianomaisen henkilön lopulliseen vapauttamiseen tai tuomioon ([27]). Näin ollen **se, että rikostutkinta lopetetaan, ei sinänsä merkitse vapautusta hallinnollisen tason vastuusta, jolla voidaan päätyä suosituksiin**. Lisäksi valvoja havaitsi, ettei OLAF- tai EPPO-asetuksissa, tutkintamenettelyjen ohjeissa tai OLAFin ja EPPOn välisissä työjärjestelyissä säädetä, että OLAFin olisi lopetettava täydentävä tutkinta, jos EPPO on lopettanut oman rikostutkintansa.

Siksi valvoja totesi, ettei OLAF rikkonut *ne bis in idem* -periaatetta, vaikka se ei päättänyt täydentävää hallinnollista tutkimustaan heti sen jälkeen, kun EPPO oli lopettanut rikostutkintansa.

Toisessa tapauksessa valvojan oli arvioitava, aloittiko OLAF sisäisen tutkimuksen päällekkäin asianmukaisen kurinpitoelimen suorittaman ja päättämän kurinpitomenettelyn kanssa, joka koski väitetysti samankaltaisia tosiseikkoja. Valvoja katsoi, etteivät näiden kahden menettelyn soveltamisalat olleet päällekkäisiä. Valvoja totesi tältä osin, että kurinpitomenettely koski eturiidan ilmoittamatta jättämistä hankintamenettelyssä, kun taas OLAFin tutkimus koski mahdollisia väärinkäytöksiä ja mahdollista kilpailunvastaista yhteistyötä julkisia hankintoja koskevassa menettelyssä. Tässä yhteydessä valvoja selvensi **päätetyn kurinpitomenettelyn ja OLAFin tutkimuksen erilaista luonnetta ja mahdollisia lopputulemia**. Valituksen tekijälle voitiin siis vakuuttaa, ettei päällekkäisyyttä ollut tapahtunut eikä näin ollen ollut myöskään vaaraa, että samasta väärinkäytöksestä olisi määrätty seuraamuksia kahdesti.

5.4 *Puolueettomuus OLAFin tutkijoiden toiminnassa*

OLAF-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan OLAFin tutkimukset on suoritettava objektiivisesti ja puolueettomasti noudattaen syyttömyysolettamaa ja sovellettavia prosessuaalisia takeita. Puolueettomuuden periaate on myös unionin oikeuden yleinen periaate ja keskeinen osa EU:n perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdan mukaista oikeutta hyvään hallintoon.

Velvollisuus toimia puolueettomasti hallinnollisissa toimissa ja EU:n päätöksenteossa koskee kaikkia henkilöitä, jotka osallistuvat jonkin toimielimen toimintaan, ja sen tarkoituksena on taata yhdenvertainen kohtelu. Vaatimuksen tarkoituksena on muun muassa välttää tilanne, jossa näiden toimielinten ja elinten nimissä toimivilla virkamiehillä tai toimihenkilöillä voisi olla eturistiriita.

Eräässä tapauksessa valvojaa pyydettiin arvioimaan, voitiinko asianomaisen henkilön ja tutkintaryhmän jäsenen välisen aiemman tuttavuuden katsoa synnyttäneen eturistiriidan. Valituksen tekijä katsoi, että aiempi ammatillinen tai henkilökohtainen yhteys voi vaikuttaa tutkijan objektiivisuuteen sekä tutkinnan puolueettomuuteen ja oikeudenmukaisuuteen.

([25]) Asetuksen N:o 883/2013 12 f artiklan 1 kohta.

([26]) Asetuksen N:o 883/2013 12 e artiklan 1 kohta ja 12 f artiklan 1 kohta; asetuksen 2017/1939 101 artiklan 3 kohta; tutkintamenettelyjen ohjeiden 12 artiklan 2 kohta.

([27]) Unionin tuomioistuimen tuomio 2.9.2021, LG ja MH, C-790/19, ECLI:EU:C:2021:661, 77–80 kohta.

Valvoja arvioi valituksen tekijän väitettä nojautuen vakaaseen käsitteelliseen kehykseen, joka aiempien vastaavia asioita koskevien ratkaisujen pohjalta on jo muodostunut, ja noudattaen EU:n tuomioistuinten vakiintunutta oikeuskäytäntöä.

Ensinnäkin valvoja muistutti, että asiaa koskevan oikeuskäytännön mukaan puolueettomuusvaatimus koskee myös virkamieskuntaa ([28]). Tältä osin henkilöstösääntöjen 11 a artikla sisältää tarkkoja sääntöjä, joilla pyritään varmistamaan, että virkamiehet voivat suorittaa tehtävänsä ilman eturistiriitoja, jotka haittaavat heidän tehtäviensä suorittamista ([29]). Kyseisen artiklan 1 kohdan mukaan virkamiehet eivät saa tehtävissään käsitellä sellaista asiaa, johon liittyy suoraan tai välillisesti virkamiehen riippumattomuuden mahdollisesti vaarantava henkilökohtainen, erityisesti perheeseen liittyvä tai taloudellinen etu.

Toiseksi valvoja muistutti, että edellä unionin tuomioistuinten oikeuskäytännössä määritelty puolueettomuuden periaate sisältää kaksi puolta, subjektiivisen ja objektiivisen puolueettomuuden. **Subjektiivista puolueettomuutta** koskeva vaatimus tarkoittaa, että yhdelläkään asianomaisen toimielimen jäsenistä ei saa olla ennakolta määritettyä kantaa tai henkilökohtaisia ennakkoluuloja. **Objektiivista puolueettomuutta** koskeva vaatimus tarkoittaa, että toimielimen on annettava riittävät takeet, jotta kaikki perustellut epäilyt sen mahdollisesta puolueellisuudesta voidaan sulkea pois ([30]). Lisäksi **puolueettomuutta** on noudatettava **sekä tosiasiallisesti että antamalla puolueeton vaikutelma**. Oikeuskäytännön mukaan eturistiriidan käsite ei liity ainoastaan tilanteeseen, jossa virkamiehellä on sellainen yksityinen etu, joka on tosiasiallisesti vaikuttanut hänen virkatehtäviensä puolueettomaan, objektiiviseen hoitamiseen. Eturistiriita syntyy lisäksi tilanteessa, jossa kyseinen etu voi yleisön näkökulmasta näyttää vaikuttavan julkisten tehtävien puolueettomaan, objektiiviseen hoitamiseen ([31]). Oletuksena on subjektiivinen puolueettomuus, kunnes toisin todistetaan ([32]). Objektiivinen puolueettomuus ei kuitenkaan edellytä, että kyseisellä toimihenkilöllä olisi todellinen, ennakolta määritetty kanta väitettyä uhria kohtaan. Riittää, että on olemassa perusteltu epäilys, jota ei voida sulkea pois ([33]).

Valvoja arvioi edellä mainittujen periaatteiden perusteella OLAFin tutkimusryhmän jäsenen väitettyä puolueettomuutta ja eturistiriitaa.

Subjektiivista puolueettomuutta koskevan vaatimuksen osalta valvoja totesi, että valituksen tekijä ei esittänyt mitään konkreettista seikkaa tai näyttöä väitteidensä tueksi. Objektiivisen puolueettomuuden tai koetun eturistiriidan olemassaolon osalta valvoja muistutti, että molemmat käsitteet perustuvat siihen, että perusteltuja epäilyksiä OLAFin henkilöstön väitetystä puolueellisuudesta ei voida sulkea pois riittävällä varmuudella. Tältä osin valvoja korosti, että OLAFin sisäiset työjärjestelyt ja sisäinen hierarkkinen valvonta sulkevat pois sen mahdollisuuden, että tutkija tekisi mitään päätöksiä itsenäisesti. OLAFin tutkimusryhmät toimivat itse asiassa yksikönpäällikön, arviointiryhmän ja viime kädessä OLAFin pääjohtajan valvonnassa ja näiden tahojen hyväksynnän alaisena. Arviointiryhmä, joka koostuu oikeusalan ja tutkimusmenettelyjen asiantuntijoista, valvoo OLAFin tutkimuksia menettelyn eri vaiheissa. Lisäksi se suorittaa oikeudellisen tarkastuksen, joka koskee muun muassa asianomaisten henkilöiden prosessuaalisten takeiden ja perusoikeuksien kunnioittamista, mukaan lukien heidän oikeutensa saada asiansa käsitellyksi puolueettomasti ja syyttömyysolettamaa noudattaen ([34]).

Valvoja totesi näin ollen, että **pelkkä tuttavuus, olipa kyseessä ammatillinen suhde tai jopa henkilökohtainen suhde, ei sellaisenaan riitä todistamaan tutkijan todellista tai mahdollista eturistiriitaa**. Valvoja totesi myös, että **OLAFin käyttöön ottamat prosessuaaliset takeet riittävät** EU:n tuomioistuinten oikeuskäytännön tarkoittamalla tavalla sulkemaan pois kaikki perustellut epäillyt OLAFin henkilöstön väitetystä puolueellisuudesta tai koetuista eturistiriidoista.

([28]) Unionin tuomioistuimen tuomio 21.10.2021, parlamentti v. UZ, C-894/19 P, ECLI:EU:C:2021:863, 51 kohdasta eteenpäin.

([29]) Asetus N:o 31 (ETY), 11 (Euratom) Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiajärjestön virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta (EYV P 045, 14.6.1962, s. 1385, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1962/31(1)/2021-01-01).

([30]) Unionin tuomioistuimen tuomio 25.2.2021, Dalli v. Euroopan komissio, C-615/19 P, ECLI:EU:C:2021:133, 112 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

([31]) Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 15.7.2015, Dennekamp v. Euroopan parlamentti, T-115/13, ECLI:EU:T:2015:497, 92 kohta.

([32]) Unionin tuomioistuimen tuomio 8.2.2018, Institute for Direct Democracy in Europe v. parlamentti, T-118/17, julkaisematon, ECLI:EU:T:2018:76, 27 kohta ja viitattu oikeuskäytäntö.

([33]) Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 20.10.2021, Kerstens v. Euroopan komissio, T-220/20, ECLI:EU:T:2021:716, 42 kohta ja viitattu oikeuskäytäntö.

([34]) Ks. OLAF-asetuksen 17 artiklan 7 kohta.

Toisessa tapauksessa, jossa oli kyse tutkijan ja asianomaisen henkilön välisestä puhelusta, valituksen tekijä väitti, että tutkijan äänensävy puhelun aikana oli ollut syyttävä ja rikkonut syyttömyysolettamaa. Valituksen tekijän mielestä käytös osoitti OLAFin henkilöstön jäsenen puolueellisuuden häntä kohtaan ja vaikutti tutkimuksen puolueettomuuteen.

Valvoja muistutti, että hänen arvionsa siitä, oliko OLAF rikkonut asianomaisen henkilön prosessuaalisia oikeuksia meneillään olevan tutkimuksen yhteydessä, perustui todennettavissa oleviin tosiseikkoihin. Tässä tapauksessa valituksen tekijän väite koski hänen ja OLAFin välisen puhelinkeskustelun koettua ”sävyä” ja OLAFin puhelimitse antamien lausuntojen tulkintaa. Koska osapuolten välisestä suullisesta keskustelusta ei ollut kirjallisia todisteita eikä sitä ollut dokumentoitu ja osapuolten kertomukset olivat ristiriitaisia, valvoja ei pystynyt varmistamaan keskustelun sisältöä eikä arvioimaan valituksen tekijän esittämien väitteiden paikkansapitävyyttä.

Tässä tapauksessa valvoja kuitenkin käytti tilaisuutta hyväkseen muistuttamalla, että **on ehdottoman tärkeää kommunikoida asianomaisten henkilöiden kanssa täydellisen kohteliaasti ja puolueettomasti hyvän hallinnon periaatteita noudattaen**. Tämän tulisi päteä kaikkiin OLAFin käyttämiin viestintätapoihin, mutta se on erityisen tärkeää suullisessa viestinnässä. Valvoja pitää tätä välttämättömänä, jotta OLAFin tutkijoiden puolueettomuus asianomaisten henkilöiden silmissä ei kärsi.

5.5 *Oikeus saada tieto tutkinnan päättymisestä ja asianomaisten henkilöiden kanssa käytävässä kirjeenvaihdossa käytettävät tiedoksiantotavat*

Vuonna 2022 yksi ensimmäisistä valituksista, joista valvoja teki päätöksen, koski OLAF-asetuksen 9 artiklan 3 kohdan mukaista oikeutta saada tietää, että henkilö on asianomainen henkilö. Valvoja katsoi, että valituksen tekijän oikeutta saada tieto viipymättä oli loukattu, koska OLAFin lähettämä sähköpostiviesti, jonka tarkoituksena oli ilmoittaa valituksen tekijälle, että hän oli asianomainen henkilö, ei koskaan tavoittanut häntä ([35]). Päätöksessään valvoja viittasi vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön ja huomautti, että tärkeiden ilmoitusten osalta OLAFilla olisi oltava käytössään menettely, jolla varmistetaan, että vastaanottajat todella vastaanottavat ilmoitukset. Vastauksena valvojan kehotukseen parantaa käytäntöjään OLAF hyväksyi vuoden 2023 alussa sisäiset ohjeet tiedonantotavoista, joita käytetään asianomaisten henkilöiden kanssa käytävässä kirjeenvaihdossa.

Vuonna 2024 valvojalla oli tilaisuus palata tähän tärkeään asiaan. OLAF-asetuksen 11 artiklan 7 kohdassa edellytetään, että OLAF ilmoittaa asianomaiselle henkilölle tutkimuksen päättämisestä kymmenen työpäivän kuluessa tutkimuksen päättymisestä, jos näyttöä asianomaista henkilöä vastaan ei ole saatu. Käsiteltävänä olleessa tutkimuksessa OLAF ilmoitti asianomaiselle henkilölle tutkimuksen päättämisestä ilman tuloksia salatulla sähköpostilla ja pyysi häntä nimenomaisesti vahvistamaan, että hän oli saanut kyseisen sähköpostiviestin. Asianomainen henkilö ei lähettänyt vahvistusta. Koska OLAFin määräaika ilmoituksen tekemiselle asianomaiselle henkilölle on lyhyt, OLAF päätti ilmoittaa asianomaiselle henkilölle myös henkilökohtaisesti. Asianomainen henkilö teki myöhemmin valituksen valvojalle ja piti tätä henkilökohtaista vuorovaikutusta OLAFin tutkijoiden kanssa epäasiallisena, pakottavana käytäntönä.

Valvoja arvioi tapausta ottaen huomioon asiaa koskevat säännökset, kuten OLAF-asetuksen, tutkintamenettelyjen ohjeet, edellä mainitut OLAFin sisäiset ohjeet tiedonantotavoista, joita käytetään asianomaisten henkilöiden kanssa käytävässä kirjeenvaihdossa, sekä EU:n tuomioistuinten oikeuskäytännön.

Valvoja katsoi, että OLAFilla on jonkin verran harkintavaltaa siinä, millä tiedonantotavoilla se yrittää tavoittaa asianomaiset henkilöt, ja niiden olisi perustuttava tehokkuusperiaatteeseen. OLAFin on varmistettava ja pystyttävä osoittamaan, että asianomaiset henkilöt saavat käytettyjen tiedonantotapojen avulla tehokkaasti tiedot, jotka heille lähetetään ([36]). Tässä yhteydessä valvoja muistutti, että OLAFin sisäiset ohjeet asianomaisten henkilöiden kanssa käytettävistä tiedonantotavoista antavat OLAFille mahdollisuuden luovuttaa ilmoituskirjeet asianomaisille henkilöille henkilökohtaisesti. Tämä pätee erityisesti tilanteisiin, joissa OLAFin aiemmat pyrkimykset tavoittaa asianomaiset muilla keinoilla – kuten sähköpostilla tai

([35]) Ks. ”3.5.2 Ratkaisujen ehdottaminen” valvojan vuoden 2022 toimintakertomuksessa, saatavilla osoitteessa https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=oj:JOC_2023_248_R_0001.

([36]) Ks. unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö hallinnollisten kirjeiden ja päätösten tiedoksiannosta, jota sovelletaan analogisesti OLAFin kirjeisiin. Ks. erityisesti unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 6.12.2012, Evropaiki Dynamiki v. Euroopan komissio, T-167/10, ECLI:EU:T:2012:651, 49–51 kohta.

kirjatulla kirjeellä – eivät ole onnistuneet. Valvoja huomautti, että OLAFin ei tarvitse turvautua kaikkiin sisäisissä ohjeissa mainittuihin tiedonantotapoihin eikä käyttää niitä ohjeissa mainitussa järjestyksessä. Tutkintaryhmän on siis valittava tehokkaimmaksi katsomansa keinot, kunhan ne täyttävät tarkoituksensa. **Jos valitut keinot osoittautuvat tehottomiksi, tutkintayksikön on harkintansa mukaan turvauduttava mihin tahansa muuhun saatavilla olevaan välineeseen, jotta ilmoitus saadaan toimitettua tehokkaasti asianomaiselle henkilölle.**

Käsiteltävänä olevassa tapauksessa valvoja totesi, että **OLAF oli ilmoittanut asiasta huolellisesti sähköpostitse asianomaiselle henkilölle ja että olosuhteet huomioon ottaen** (lyhyt määräaika ilmoituksen tekemiselle, eikä valituksen tekijä ollut toimittanut vastaanottovahvistusta, minkä vuoksi OLAF ei tiennyt, olivatko lähetetyt tiedot todella saavuttaneet valituksen tekijän) **oli järkevää toimittaa ilmoitus seuraavaksi henkilökohtaisesti**. Tämä on linjassa sovellettavien sääntöjen ja sen kanssa, että OLAFilla on velvoite tiedottaa tehokkaasti asianomaiselle henkilölle OLAF-asetuksen 11 artiklan 7 kohdan mukaisista prosessuaalisista takeista.

6. **Lausunto OLAFin henkilöstölle tarkoitettujen tutkintamenettelyjen ohjeiden luonnoksesta**

OLAF-asetuksen 9 b artiklan 9 kohdassa säädetään, että OLAFin pääjohtaja ”voi pyytää valvojalta lausuntoa mistä tahansa valvojan toimivaltaan kuuluvasta, prosessuaalisiin takeisiin tai perusoikeuksiin liittyvästä asiasta”.

Viitaten tähän oikeusperustaan OLAFin pääjohtaja pyysi marraskuussa 2023 valvojan lausuntoa OLAFin henkilöstölle tarkoitettujen tutkintamenettelyjen ohjeiden tarkistetusta luonnostekstistä, erityisesti säännöksistä, joissa viitataan valvojan toimeksiannon piiriin kuuluviin prosessuaalisiin takeisiin ja perusoikeuksiin.

Valvoja piti myönteisenä mahdollisuutta tulla kuulluksi tässä tärkeässä asiassa. Hän perusti näkemyksensä kokemukseen, jota oli saanut käsiteltyään toimikautensa alusta lähtien melkein 40 asianomaisen henkilön tekemää valitusta. Tarkasteltuaan toimikautensa aikana esiin nousseita erilaisia oikeudellisia kysymyksiä ja hyödynnettyään etuoikeutettua pääsyä OLAFin tutkimuksiin liittyvään asiakirja-aineistoon hän oli saanut ainutlaatuista tietoa ja ainutlaatuisen käsityksen OLAFin tutkimuskäytännöistä. Valvoja pystyi arvioimaan erityisen tarkasti tapaa, jolla OLAF pyrkii varmistamaan, että se noudattaa tutkinnan kohteena olevien henkilöiden prosessuaalisia takeita sekä EU:n tuomioistuinten ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen laajaa, jatkuvasti kehittyvää oikeuskäytäntöä.

Lausunnossaan valvoja keskittyi ainoastaan niihin tarkistettujen tutkintamenettelyjen ohjeiden artikloihin, joissa käsiteltiin OLAFin velvollisuutta noudattaa asianomaisen henkilön prosessuaalisia takeita.

Lausunto lähetettiin OLAFin pääosastolle 3. kesäkuuta 2024. **Valvoja katsoo, että lausunnossa esitettyihin huomautuksiin pohjautuvista toimenpiteistä olisi suurta hyötyä tutkintamenettelyjen ohjeiden lopullisen hyväksymisen yhteydessä.**

7. **Suhteet sidosryhmiin**

Valvoja pitää tärkeänä pitää säännöllisesti yhteyttä EU:n toimielimiin, OLAFin pääjohtajaan ja muihin sidosryhmiin saadakseen palautetta valvojan roolista ja viime kädessä parantaakseen asianomaisten henkilöiden prosessuaalisten takeiden ja perusoikeuksien suojaa OLAFin suorittamissa tutkimuksissa.

Valvoja tapasi 23. toukokuuta 2024 **OLAFin pääjohtajan, OLAFin tutkijat ja OLAFin johdon** keskustellakseen valitusmekanismista, ensimmäisen toimintakauden aikana saaduista kokemuksista sekä siitä, miten käytäntöjä voitaisiin parantaa. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun valvoja tapasi koko OLAFin henkilöstön, ja kokous osoittautui menestykseksi. Osallistujia oli paljon, ja kokouksessa käytiin hedelmällistä keskustelua sekä yleisistä että käytännön kysymyksistä.

Valvoja esitteli 5. syyskuuta 2024 vuoden 2023 toimintakertomuksensa **Euroopan parlamentin talousarvion valvontavaliokunnalle**. Hän esitteli kertomuksen **EU:n neuvoston petostentorjuntatyöryhmälle** 13. syyskuuta 2024 ja keskusteli sen jäsenten kanssa roolistaan sekä OLAFin tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden asemasta ja prosessuaalisten takeiden suojaamisesta.

Valvoja osallistui 15. lokakuuta 2024 OLAFin 25-vuotisgaalaillalliseen.

Lisäksi valvoja piti yllä **säännöllistä keskustelua ja hedelmällisiä työsuhteita OLAFin pääjohtajan** kanssa keskinäisen luottamuksen ja hyvän yhteistyön pohjalta. Tämän vuoksi – ottaen huomioon jo käytössä olevat hyvät käytännöt ja tehdyn yhteistyön – OLAFin pääosasto lähetti syyskuussa 2024 valvojalle luonnokset OLAFin ja valvojan välisiksi työjärjestelyiksi. Niistä keskustellaan parhaillaan, ja ne hyväksytään vuonna 2025.

8. **Hallinnollinen ja oikeudellinen tuki**

Resurssien tehokkaan käytön varmistamiseksi OLAF-asetuksessa annettiin valvontakomitean sihteeristölle tehtäväksi antaa valvojalle oikeudellista ja hallinnollista tukea.

Valintaa perustellaan tehtävien täydentävyydellä sekä valvojan ja valvontakomitean yhteisillä tavoitteilla. Sihteeristö varmistaa jatkuvuuden, jatkuvan kommunikoinnin ja sujuvan yhteistyön sekä valitusten tekijöiden että OLAFin kanssa.

Sihteeristön erittäin pätevästä henkilöstöstä koostuva erillinen työryhmä, joka toimii sihteeristön johtajan alaisuudessa, on antanut valvojalle arvokasta neuvontaa ja apua salassapitovelvollisuutta ja luottamuksellisuutta kunnioittaen.

9. **Yhteyden ottaminen valvojaan ja valituksen tekeminen**

Valvojaan saa yhteyden sähköpostitse tai postitse seuraavista osoitteista:

OLAF-FMB-Controller-Procedural-Guarantees@ec.europa.eu

Controller of Procedural Guarantees / Secretariat of the Supervisory Committee of OLAF
Rue Joseph II, 30
1049 Brussels, Belgium

Jos haluat tehdä valvojalle valituksen

a. täytä lomake

b. lähetä se sähköpostitse tai postitse edellä mainittuun osoitteeseen.

Lisätietoja on saatavilla verkkosivustolla osoitteessa
https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/controller-procedural-guarantees.